

Nieuwe onderzoeksmogelijkheden naar parasieten

- Sinds kort heeft de Gezondheidsdienst voor Dieren de onderzoeksmogelijkheden naar parasiteneieren bij paarden uitgebreid. Er kunnen nu zes soorten parasieten in de mest worden opgespoord. Parasitoloog Deborah van Doorn legt uit welke test wanneer het beste gebruikt kan worden.

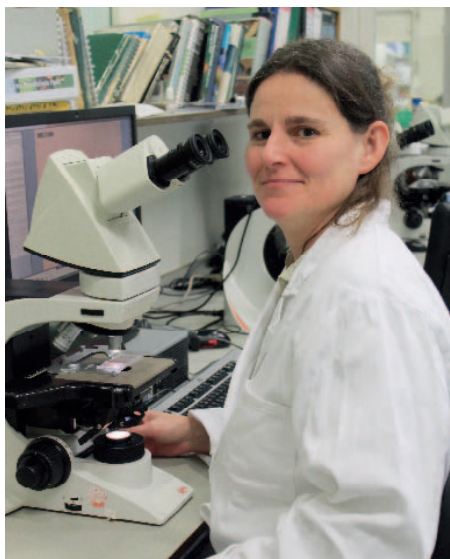

Deborah van Doorn werkt behalve als parasitoloog bij de GD ook op de faculteit Diergeneeskunde aan de Universiteit Utrecht. Daar werkt ze aan een promotieonderzoek naar de resistentieontwikkeling van de kleine strongyliden tegen wormmiddelen bij paarden. Geheel in lijn met dat onderwerp werkt ze bij de GD aan het ontwikkelen en verbeteren van diagnostische testen naar parasitaire aandoeningen bij paarden. Van Doorn: "Een aantal testen bij de GD is recent aangepast en er is een nieuwe test."

NIEUW: LEVERBOT

Van Doorn: "Nieuw is de leverbottest. Die is recent aangepast voor rund en schaap en kan nu ook voor paarden ingezet worden. De leverbottest wordt gedaan op mest. Daarin wordt gezocht naar eitjes." Een leverbotinfectie verloopt vaak ongemerkt, maar kan ook klachten zoals een slechte conditie, vermagering, slechte prestaties en een wisselende eetlust veroorzaken. Omdat lang niet alle besmette paarden

eitjes uitscheiden, is de test niet gevoelig, maar wel een goede keus voor de screening van een koppel: "Op koppelniveau geeft deze test een indicatie. Kies altijd voor de gevoelige dieren: jong of met vage klachten. Ze moeten al wel een seizoen weidegang achter de rug hebben voor je een monster neemt. Het beste kun je leverbotonderzoek na de winter doen, hoewel de dieren het hele jaar eitjes kunnen uitscheiden", legt Van Doorn uit.

GD-parasitoloog Deborah van Loon

CRYPTOSPORIDIUM: DIARREE BIJ VEULENS

Een test die al langer bij de GD beschikbaar was, maar nog niet eerder beschikbaar voor paarden, is de cryptosporidiumtest. Overigens is cryptosporidium geen worm maar een eencellig organisme. “Cryptosporidium kan ernstige en langdurige diarreeproblemen geven, dat is echt een probleem bij jonge dieren in de eerste levensweken. Denk dus aan deze aandoening bij veulens die langere tijd diarree hebben”, zegt Van Doorn.

SPOELWORMEN: VOORAL VEULENS

Voor al veulens kunnen ernstige klachten hebben door een spoelworminfectie. Van Doorn: “Veulens kunnen koliekachtig worden en last krijgen van verstopping of juist diarree. Voordat ze deze klachten krijgen, kan een veulen al snotteren en hoesten, veroorzaakt door de rondtrekkende larven die daarbij onder andere de long passeren. Volwassen dieren kunnen wel spoelwormen bij zich dragen, maar hebben er nauwelijks last van. Dit komt doordat volwassen dieren meer ruimte in de darmen hebben en dus niet zo snel een verstopping door deze wormen oplopen.” Het mestonderzoek op spoelwormen is dus vooral interessant voor veulens, maar moet niet te vroeg ingezet worden; pas na een week of tien heeft de test zin. “Eerder zit de worm nog niet in de darmen en heeft behandeling ook nog geen zin. Als je te vroeg en te veel behandelt, ontstaat er ook sneller resistentie.”

AANWEZIGHEID LINTWORM

De GD heeft ook een lintwormtest beschikbaar. Van Doorn: “Die test doe je vooral om te bepalen of deze wormen aanwezig zijn op het bedrijf of eventueel als een paard koliekkerig is. De meeste paarden vertonen overigens weinig klachten. Bij onderzoek naar lintwormen worden, net als bij spoelwormen, geen eitjes geteld want je wilt alleen kijken of er wel of geen lintwormen aanwezig zijn. Hoe meer dieren je onderzoekt, hoe groter de trefkans. De worm komt in alle leeftijdscategorieën voor, alleen hele jonge veulens hoeven niet onderzocht te worden omdat er pas een besmetting kan zijn na weidegang en het daarna nog weken duurt voor de lintworm in de darmen zit. De lintworm wordt namelijk overgebracht via een mosmijt die in de wei kan zitten.” Van Doorn heeft een relatief eenvoudige tip om een lintworminfectie in een weiland te verminderen: “Ploeg eens in de paar jaar je land om en zaai het opnieuw in.”

LONGWORMTEST VOOR EZELS

De longworm kan voor erg vervelende klachten zorgen bij paarden. De ezel is drager van de longworm en daarom is het van belang om te weten of een ezel uitscheider van longwormlarven is voordat deze in contact komt met paarden. De longwormtest is ook niet geschikt voor paarden omdat paarden zelden larven uitscheiden. Van Doorn: “Paarden kunnen heel ziek worden van een longworminfectie. Ze kunnen er ernstige respiratoire problemen door krijgen en zelfs doodgaan. Alle paarden, jong en oud, kunnen ziek worden van longworm, de een erger dan de ander. Het kan gelukkig wel goed behandeld worden.” Een ezel met regelmaat laten onderzoeken of regelmatig behandelen voorkomt dit. Het verplaatsen van ezels vergroot het risico op insleep.”

MAAGDARMWORMEN

Het was al langer mogelijk om onderzoek te doen op maagdarmwormen. De bekendste wormsoort in deze groep zijn de cyathostominae, ook wel bekend als ‘rode wormpjes’. Van Doorn legt uit dat dit onderzoek zowel individueel als gepoold (met een mestmengsel van verschillende dieren) uitgevoerd kan worden. “Gepoold onderzoek levert de meeste informatie op als het op leeftijdsclusters wordt gedaan van maximaal vijf dieren. Die clustering is omdat dieren van dezelfde leeftijd vaak samen hebben geweid en vergelijkbare aantallen bij eitellingen laten zien. Je kunt

bijvoorbeeld vier jaarlingen nemen.” Onderzoek op maagdarmwormen is met name heel belangrijk voor een goede behandeling. “Bij maagdaarmwormen kan de werking van bijvoorbeeld ivermectine afnemen door resistentie. Het is gebleken dat een middel dat eerst acht weken werkte, opeens nog maar vijf weken werkt. Als je echter standaard elke vijf weken gaat behandelen, dan wordt de periode dat het wormmiddel werkt steeds korter en er zijn geen alternatieve behandelingen. Daarom is goede diagnostiek en een plan van aanpak voor een bedrijf zo belangrijk. Bepaal op je bedrijf of de werkingduur van een wormmiddel klopt. Doe bijvoorbeeld onderzoek na twee en vijf weken na een ivermectinebehandeling of twee en zes weken na gebruik van moxidectine. Bij volwassen dieren is diagnostiek heel belangrijk om te kijken of je überhaupt moet behandelen.”

OVERLEG MET DIERENARTS

Volgens Van Doorn is het belangrijkste om bij welke test dan ook eerst te bedenken wat je wilt onderzoeken, waarom en wat je wilt met een uitslag. “En dat is lastig, dus overleg daarom met een dierenarts.” ●

In het GD-laboratorium kunnen nu zes soorten parasieten in de mest worden opgespoord.